

DE REFORMATIE

Weekblad tot ontwikkeling van het Gereformeerde leven

Onder redactie van Prof. Dr F. J. J. Buijtenendijk, Dr K. Dijk, Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerker (s): Dr H. A. van Andel, Solo; J. van Andel, 's Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; W. E. Engelkes, Amsterdam; Prof. Dr P. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. H. Kuiper, Haarlem; Meij. H. S. S. Kuiper, Bloemendaal; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Landboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's Gravenhage; Dr P. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Gorinchem; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr H. Th. Vollenhoven, 's Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Dr J. A. de Wilde, 's Gravenhage.

Adres der Redactie:

Dr V. HEPP, Zacharias Jansestraat 55, Amsterdam.

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes.
Tel. No. 58 — Postrekening No. 39000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling.

Voor 't Buitenl. en Ned. Indië f 7.50 (voor Amerika \$ 3) p. jaar.
Advertentie: 35 ct. p. r. Familieberichten 35 ct. p. regel.

INHOUD: De bearbeiding der rijpere jeugd II. — Kuiper-Biografie. NLIIL. — Uit de Schrift: Kosteliker die god. (I Petrus 1:7). — Kerkelijk Leven: Merkwaardige lotspreek. Geref. Mannenblad. — Uit de Buitenlandsche Kerken: Hongarije IV. — Perschouw. — Kerknieuws.

DE BEARBEIDING DER RIJPERE JEUGD. (Voornamelijk door Kerk en Vereeniging)

II.

Inhoud eerste artikel:

De noodzakelijkheid op heden voor de bearbeiding der rijpere jeugd, zoowel door Kerk als Vereeniging wordt uiteengezet.

De Kerk strekt haar vleugelen uit over haar zaad. De jeugdvereeniging handhave haar prelatie.

Twee factoren dringen te meer tot nauwgezette bearbeiding: ten eerste: de eigenaardige psychische (zielkundige) en physische (lichamelijke) toestand, waarin de rijpere jeugd verkeert;

ten tweede: de gevaren, waardoor de rijpere jeugd, inzonderheid op heden, bedreigd wordt. Kerk en Vereenigingen ondervinden de gevolgen dezer gevaren, waartegen menigen niet bestand blijft.

In ons tweede artikel gaan wij handelen over de taak, welke de Jeugdorganisaties op Gereformeerden grondslag hebben te vervullen inzake de bearbeiding van de Rijpere Jeugd. Ook het huisgezin heeft hierbij een groote taak te vervullen. Dat staat onder ons vast. Daarop wees ik in mijn artikelen: „De nood der Rijpere Jeugd”. („De Reformatie”, nummer 18, 21 en 25). Ook de vakorganisatie is hierbij niet buitengesloten. Maar ook de bespreking van haar taak valt buiten den opzet dezer artikelen. Daarbij heb ik hier speciaal op het oog onze Jeugdvereenigingen in haar viervoudige deelen: Knapen- en Jongemeisjesvergaderingen, Jongelings- en Meisjesverenigingen. En dat ik haar taak het eerst ga behandelen, vindt niet daarin zijn oorzaak, dat ik de taak van de Kerk van lager waarde zou achten, als in de tweede plaats komende. Vanzelf niet. Maar ik doe dit, om mijn kracht straks ten volle te kunnen concentreren op de taak der Kerk en de samenwerking, welke er moet zijn in deze tusschen de Kerk en onze Jeugdvereenigingen.

Wij mogen niet ondankbaar zijn. En er is gelukkig groote reden van dank aan onzen God. Onze Jongelingsverenigingen hebben zich krachtig ontwikkeld. Op vele Vereenigingen is een bloeiend leven. Ringvergaderingen geven leiding aan den arbeid der plaatselijke Vereeniging door het werk van den Bond pasklaar te maken naar plaatselijke toestanden en het bestaande ontwikkelingspeil. De Provinciale Afdelingen zijn nog niet oud en der dagen zat. En de Bond heeft in haar Uitbouwactie bewezen, wat gloed van ideaal in zijn midden brandt. En de Meisjesbond, ik citeer, wat ik over dezen Bond lees in het Vrouwen-nummer van „Stemmen des Tijds”:

„De Bond groeide met eene snelheid, die de stoutste verwachtingen overtrof. Deze Bond is wel een treffend en sprekend bewijs, hoezeer behoefte aan voorlichting en goede organisatie ook in meisjeskringen gevoeld wordt.”

Onze Knapenvergaderingen toonen niet minder onder de bezielende leiding van den „Bond van Gereformeerde Jeugdorganisatie” dat er niet alleen soms leven op de vergaderingen is, maar daar ook een werken met alle kracht om vooruit te komen, gevonden wordt. En onze Meisjesvergaderingen, de tusschenschakel tusschen de school en de Meisjesverenigingen, zullen ongetwijfeld door de leiding van den genoemden Bond zich ook meer en meer gaan ontwikkelen. De Heere heeft ook in onze Jeugdactie groote dingen gedaan. Dies zijn wij verblijd!

Wat kan er nu door onze Jeugdvereenigingen gedaan worden om tot meerderen bloei, tot nog meer intensieven arbeid te komen? Wat kan er door haar verricht worden om ook te trachten den afval te stuiten?

Laat ons allereerst vaststellen, dat de Jeugd-

vereenigingen nooit als zoodanig daartoe aan den Evangelisatie-arbeid zullen gaan doen. Niet, dat Evangelisatie-arbeid niet noodig zou zijn. Maar waar het Ned. Jongel. Verbond, op Methodistischen wortel steevende, dien kant is opgegaan, heeft onze Gereformeerde Jeugdbeweging, op Calvinistischen stam geënt, zich van meet af aan daarvoor gewacht.

De Jongelingsvereniging d.a. heeft een opvoedend karakter allereerst. Harer is niet: „Evangeliseren onder jongelingen door jongelingen”. Dat is een uitwisseling der grenzen, welke zichzelf straft. Straks zullen we even de vraag onder de oogen zien, of met het badwater in deze het kind niet is weggeworpen.

Ook geven wij niet toe aan de gedachte van synthese. „Wij blijven Gereformeerd”, aldus sprak Prof. Grosheide eens uit in een belangwekkend referaat, op een der Bondsdagen gehouden. En wij ruilen dien naam niet in voor dien van „Christelijk”. Is die naam „Christelijk” dan niet „Christelijk” genoeg? Neen. Allerlei menschen, bonden en secten dekken zich thans met den Christelijken Naam, ook zelfs deuziken, die het Goddelijk gezag der H. Schrift verwerpen, die heilsfeiten loochenen en in Jezus Christus, den Heere, slechts een mensch onder de menschen zien. In den naam: „Jeugdvereenigingen op Gereformeerden grondslag” ligt dan ook de heldere aanduiding van wat wij doen, wat wij ons voorstellen, en wat wij bij Gods genade hopen te blijven. Op deze basis vast en onbeweeglijk, hebben ook onze Vereenigingen plaatsgenomen, alle verwaterd standpunt verlatende. Dat geloof maakt van onze jongelingen geen saai mannetjes, geen oppervlakkige, raptonigige groot-sprekers, geen opgeblazen pronkers met Gereformeerde namen en vormen, maar evenmin flauwhartige nasprekers en mooipraters om de gunst van menschen. Dat geloof maakt van onze jongelingen en meisjes menschen van karakter, die in ondergeschikte zaken van toegeven weten, maar die, als het de principiële dingen betreft, van geen wijken en schipperen en plooiën weten, maar fier en onvervaard hun belijdenis handhaven, voor „Godes Woort gepresen”, de vandelen opheffende in den Naam van den God der legerscharen.

Wat is nu de taak onzer Vereenigingen op heden in verband met alles, wat wij in ons eerste artikel opmerkten? Laat ons eenige zaken onder de aandacht mogen brengen.

Onze Vereenigingen, onze jonge menschen, moeten niet gaan lijden aan zwaarwichtigheid, moeten zich niet zóó gewichtig gaan gevoelen, alsof alles om hen draait. En er zijn er wel, die zich heel gewichtig gevoelen en heel gewichtig doen, ook Gereformeerde vereenigingen, en Gereformeerde jonge menschen. Ze zien daarbij achter alle zaak, die zich voordoet, een probleem. Een probleem, dat is het mode-woord onzer dagen. Wie niet over problemen zit te zuchten, is geen mensch van 1922 meer, is zijn tijd ten achter. En daarom zijn onze jonge menschen zelve de oorzaak, dat de ouderen niet met hen medeleven; dat hun vereenigingen dikwerf niet deelen in de sympathie, waarop ze recht hebben, ook van de zijde van de Kerk des Heeren, gelijk zij instituut optreedt in de ambten. Geheel verkeerd, want al vertoonen zich hier en daar deze uitwassen, daarom is onze Jeugdactie daarmee nog niet geoordeeld en veroordeeld. Maar anderszins zullen ook onze Vereenigingen zich hebben te corrigeren. Laten wij ons toch niet warm maken voor allerlei nietigheden, die geen recht van bestaan hebben, en moeten wegvallen tegenover de groote zaken, die ons roepen. Laten de Vereenigingen eenvoudig zijn in haar optreden, eenvoudig in haar werken, eenvoudig in de keuze der onderwerpen en de samenstelling harer roosters. Dat zal haar meerdere sympathie in alle kringen geven. En misschien, dat de studeerenden (dat zijn nog weer andere menschen dan de „intellectuelen”), dat de studeerenden hun

dikwerf hoog standpunt verlaten en ook eens lid van de Jeugdvereeniging worden. Al kunnen zij dan weinig „leeren” op de vergaderingen, laten zij dan hun taak vervullen; anderen, die niet zoo geleerd zijn, te leeren, terwijl ze dan meteen de saaiheid en vervelendheid der vergaderingen, waardoor zij volgens hun oordeel afgestooten worden, kunnen verdrijven door hun savoir-vivre.”

Een tweede zaak, die voor de verdere actie en den bloei onzer Vereenigingen van groot belang is. De vormende taak der Vereeniging is primair, het eerst en het voornaamst. Maar daarnaast zal eens meer ingezien moeten worden, dat haar naast die vormende taak, vanwege den nood der tijden ook een opzoekende en bewarende taak is toe te vertrouwen. In het bijzonder in de steden, maar ook op het platteland. Prof. Dr H. Bavinck wijst daar met name op in zijn instructief werk: „De opvoeding der Rijpere Jeugd”. Denkt nu niet, dat ik aan onze Jeugdvereenigingen wil verhinderen technische cursussen in allerlei vakken, muziekavonden, dansen, schaakspelen en wat dies meer zij. Dat is onze taak niet. Daarvoor kunnen allerlei clubs of gezelschappen desnoeds dienen. De godsdienstige, de politieke en de sociale opvoeding moet nummer één op het programma onzer organisaties blijven. Maar wel zal het bij onze Vereenigingen in de steden op den duur deze richting moeten uitgaan, dat ze organiseren, niet voor het publiek, maar allereerst voor haar zelf, populair-wetenschappelijke avonden over onderwerpen van allerlei aard, op haar arbeid betrekking hebbende, door daartoe bevoegde en deskundige personen. Daarbij zou ik verder meer naar voren willen brengen het vrij, gezellig, onderling verkeer. Daartoe zou misschien dienstig kunnen zijn, dat naast den gewonen vergader-avond, een avond, eens per week, of eens per maand, disponibel werd gesteld voor vrije samspreking en uitwisseling der gedachten, een conversatie-avond dus, in te richten op elke plaats naar keuze en omstandigheden. De pauze op onze vergaderingen duurt uiteraard kort. En toch, dat is een gezellig oogenblikje. Daarbij, onze jongelingen en meisjes zien elkander zoo weinig, spreken ook zoo weinig met elkander.

Een derde zaak! De propaganda-arbeid zal met verdubbelde kracht moeten gevoerd worden. De lauwen zullen opgezocht moeten worden, de onverschilligen wakker geschud. Daar moet elk jaar liefst in het begin van het winterseizoen minstens één week voor de Jeugd bestemd zijn. De Kerkeraad heeft daarbij zijn medewerking te verleenen, vooral in de meer grootere steden. In de kleinere plaatsen weet men, wie nog geen lid zijn van de Jeugdorganisaties. In de grootere plaatsen is dit echter veelzins anders. En daarom wil ik de bespreking van dezen propaganda-avond liever in ons laatste artikel behandelen, de samenwerking, die in onze dagen noodig is tusschen Kerk en Jeugdorganisatie.

In deze grootere plaatsen, een vierde zaak, moet m.i. een verband gelegd worden tusschen alle Knapen- en Meisjesvergaderingen, Jongelings- en Meisjesverenigingen op Gereformeerden grondslag, een centraal verband. Men heeft gemeenschappelijke belangen voor de propaganda, voor de verdeling van het terrein, waarop men werkt, voor de bepleiting der belangen bij de Ouders en bij den Kerkeraad. Daarbij, één doel staat allen voor oogen. En dat ééne doel moet samenbinden, bindt reeds samen. De Ringen hebben in den Ned. Bond, evenals de Kringen in den Meisjesbond, een eigen taak, die meer de inwendige zijde van het Vereenigingsleven raakt. Maar de zaken, welke wij opnoemden, maken een centraal-verband noodzakelijk tusschen alle Jeugdorganisaties in de stad, die de geestelijk-zedelijke vorming bedoelen.

Zulke verbanden bestaan reeds te den Haag, en Rotterdam (ook in Utrecht naar ik vermeen), en

na een eerste poging in vorige jaren, die niet gelukkig mocht slagen, thans ook in de hoofdstad des lands. Elke Vereeniging behoudt haar eigen soevereiniteit. Dat is ook hier der Calvinisten beginsel. Doel van de Centrale is: steun te verlenen aan de Gereformeerde Jeugdvereeningen; mede te werken tot de uitbreiding daarvan, zoomede voor de oprichting van nieuwe Jeugdvereeningen haar hulp te verlenen of bij gebrek aan initiatief deze zaak zelve ter hand te nemen. Als middelen, die tot bereiking van het doel kunnen dienen, wil ik aangeven:

a. contact te leggen en de samenwerking te bevorderen tusschen alle in de plaats bestaande en nog op te richten Jeugdvereeningen;

b. het bijeenbrengen van gegevens omtrent Gereformeerde jongens en meisjes, die in aanmerking komen voor het lidmaatschap der aangesloten Jeugdvereeningen; (kaartregister, propaganda);

c. het beleggen van samenkomsten om aan het werk der Jeugdvereeningen in breedten kring bekendheid te geven; of van conferenties ter bespreking van belangrijke onderwerpen, den voornoemden arbeid betreffende;

d. het verlenen van alle hulp aan de aangesloten Jeugdvereeningen, waar dit noodzakelijk blijkt;

e. het publiceren van mededeelingen betreffende het werk der Centrale en der Vereeningen;

f. het zoo mogelijk uitgeven van een orgaan;

g. alle andere middelen, die niet strijdig zijn met het karakter der Centrale, en die haar nader kunnen brengen tot de verwezenlijking van haar doel.

Van de leiding van zulk eene Centrale zal natuurlijk veel afhangen. En mijne vrienden en vriendinnen moeten het mij ten goede houden, daarvoor is men zelf nog niet geheel geschikt. Men voelt zich elkanders gelijken. Daar is geen overwicht. De praktijk heeft bewezen, dat het niet gaat. Voorbeelden zijn daarvan te noemen. Daarvoor hebben de Jeugdcentrales, of hoe men ze noemen wil, in den Haag en Rotterdam en Amsterdam, ook een artikel in het reglement, dat de Vergadering personen, die aan den Jeugdarbeid zich wijden of daarin bijzondere belangstelling toonen, tot het lidmaatschap kunnen uitnoodigen, met de bedoeling om als leider of voorzitter op te treden.

Zoo is Dr K. Dijk in den Haag, gelijk de heer Scheps het noemt in zijn brochure „Het ideaal der groote steden“, de magneet, de vredeachtig, de generaal, de bezieler, de Volkerenbond. In Rotterdam werkt de heer Joh. C. Francke als zoodanig met energie. En de 35 Jeugdvereeningen te Amsterdam willen het probeeren met den schrijver dezer artikelen. Daarbij kan nog eene Commissie van bijstand of advies in het leven geroepen worden, van personen, dames en heeren, die door hun werkkring en invloed de Centrale of het Verband van dienst kunnen zijn. Laat men daarvoor nu niet nemen menschen met klinkende namen, maar mannen en vrouwen, der zake kundig. Zulk een Verband moet natuurlijk in elke plaats naar omstandigheden ingericht worden. * Heb alleen de hoofdlijnen willen aangeven.

Amsterdam.

B. A. KNOPPERS.

KUYPER-BIBLIOGRAFIE.

door

J. C. RULLMANN.

XLIII.

Het zwaartepunt valt dus van alle zijden op de erkenning der zedelijke wereldorde als onwrikbaar en vast.

De „Salto Mortale“, waarmee Pierson tot die erkenning uit het dialectisch betoog overspringt, stelt dit in nog helderder licht.

Het dialectisch betoog toch heeft een dubbele zij. Het heft de realiteit der waarneembare wereld in gewonen zin op, maar ook tracht het, op physiologische gronden, de „causa formalis“ van al het zichtbare van rechtswege op te eischen voor 's menschen geest. In deze betooggang nu is een open vak gebleven, en over die gaping sloeg ook Dr Pierson geen brug. Ge ziet hem eenvoudig opeens aan den overkant staan, zonder dat blijkt hoe hij er kwam.

„Uit deze eenvormige beweging“ — zoo leest men — „wordt nu evenwel de schier oneindige verscheidenheid van de wereld onzer waarneming geboren.“

„Waar grijpt deze gewichtige metamorfose plaats?“

Hierop ontvangt men ten antwoord: „In onze hersenen.“

Dit zegt natuurlijk niets. Want physiologisch is wat men populair „hersen“ noemt, niets dan een cellenweefsel en strengeling van zenuwen. De auteur gevoelde dit en haastte zich daarom er bij te voegen: „Juister nog: in ons bewustzijn.“ En zeker ben ik dan in den geest, maar ellieve, hoe zijt ge er gekomen?

Immers. De hersenen zijn cellen, dus een stof-massa, het bewustzijn is weten, dus geestes-werking. Is dan de uitdrukking „salto mortale“ wel te kras, en zou men uw eigen apostrofie niet met nog volstrekt recht tegen u zelf kunnen keeren: „Wat weet gij ervan? Wie zal ons ooit zeggen hoe het bewustzijn op de hersenen en deze op het bewustzijn werken? Er bestaat geen middel

UIT DE SCHRIFT.

Kostelijker dan van het goud.

Opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, hetwelk vergaat en door het vuur beproefd wordt, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid, in de openbaring van Jezus Christus. 1 Petrus 1:7.

Gemeenlijk wordt aan de beproeving, welke den kinderen Gods in dit leven te beurt valt, het goddelijk oogmerk van loutering toegekend. De Schrift geeft ten dezen meerdere uitspraken. „Gij hebt ons beproefd, o God! gij hebt ons gelouterd gelijk men het zilver loutert.“ En de ervaring van 's Heeren volk bevestigde ten allen tijde deze kostelijke bedoeling, die God had met de beproevingswegen, waarin Hij de Zijnen leidde; zij werden daardoor dikwijls gereinigd van vele onzuivere elementen, waarmede hun geestelijk leven nog gemengd was; zij werden er door opgevoerd tot de heerlijkste gestalte van het heilig kindschap.

Toch rijst hier een bezwaar. Immers zouden we dan mogen verwachten, dat de minst-gevoerde en stordige Christenen het veelvuldigst zouden beproefd worden, wijl zij de loutering het meest noodig hadden; en dat de rijkst-begadigde, uitstekendste heiligen meer dan anderen een vlakken weg zouden bewandelen. En dit nu is niet zoo. Veeleer is het omgekeerde de regel. Het zijn vaak de beste kinderen Gods, die van de eene beproeving in de andere geleid worden.

Wij moeten derhalve oog hebben voor nog een ander doel der beproevingen. Geen andersoortig, maar een hooger-liggend doel; 's Heeren oogmerken toch liggen veelal in elkaars verlengde.

Op die hooger-gelegen bedoeling wijst ons de apostel Petrus, als hij spreekt van de beproeving des geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud. Men weet, dat de beproeving van goud, van edel metaal, in de Schrift het klassieke voorbeeld is voor de loutering des geestelijken levens. Maar nu is er eene beproeving kostelijker dan van het goud; met hooger bedoeling dan die van reiniging en zuivering; en die bedoeling ligt in den lof, de eer en de heerlijkheid, die den beproefden geloovige eenmaal zal te beurt vallen in de openbaring van Jezus Christus.

Wanneer de Christen in wegen van druk en tegenheden zijnen God blijft vasthouden, niet geërgerd wordt of in opstand komt, ook niet koud en ongevoelig blijft, maar zijn geloof in levende beoefening mag brengen en zijn vertrouwen op den hemelschen Vader kinderlijk doet werkzaam zijn, — dan zal Christus, als Hij wederkomt, voor Zijnen discipel het loon medebrengen, 't welk God in genade uit die beproevingswegen deed opwassen en in de hemelen voor Zijn kind bewaarde; dan zal lof en eer en heerlijkheid zijn voor dengene die onder het kruis zijn God bleef eeren en liefhebben; dan heet het: Wel, gij goede en getrouwe dienstknecht.

Lijdende en beproefde Christen, gij hebt veel vóór uvoeren anderen; gij hebt iets kostelijks van uwen God ontvangen, dat anderen niet hebben.

Christus heeft aan de Zijnen talenten nagelaten, met welke zij hebben te werken, totdat Hij wederkomt. Talenten zijn gelegenheden om zich schatten te vergaderen. Uw talent is uw ziekbed, uw rouwkleed, uw kruis, uw beproeving. Voorwaar, geen gering talent. Lof en eer en heerlijkheid kan er uit voortkomen, in de openbaring van Jezus Christus. Wat heeft de Heere u lief, dat Hij u deze gelegenheid schenkt! Gij zoudt haar uzelf niet geven; gij zoudt haar willen ontkopen; gij bidt alleen maar, dat uw kruis weggenomen worde. Uwe liefde voor uzelf is ook dikwerf

ter wereld, waardoor wij in staat zouden zijn den weg van stof naar geest te construeeren“.

Dr Kuyper oordeelt dan ook, dat men veilig heel het dialectisch opstel kan wegsnijden zonder iets te missen van wat Dr Pierson wil. En dan bezigt hij een beeld, waaraan hij den titel voor zijn studie ontleende:

Stelt ge u voor, dat de auteur, een prachtige perel zonder schelp vindend, die, om het beter effect, ons in een antieke schelp aanbodt, die reeds lang de étagère van zijn denken sierde, dan breekt de disharmonie tusschen beiden uw genot niet meer. Ge neemt de perel slechts uit haar omhulsel, doet de schelp haar plaats op de étagère hernemen, en al het genot der glansen is uw.

Maar wat, zoo de schelp te eng was, haar wand te sterk saangedrukt, en daardoor de perel zelve geschilderd werd en geschonden? Dat ware spijtiger, en toch, dat geschiedde hier! Door de samen-koppeling leed ook deel twee. Het overbodig, ondoeltreffend wapen, ter kwader ure uit het arsenaal der physiologie genomen, wondt wat het verdedigen moest, en schrijnt de hand, die het aangreep, stuk. Brak het enthousiastisch jagen naar de zedelijke wereldorde de rustige kalme van het logisch betoog, omgekeerd is door dit logisch betoog evenzoo de kracht van het zedelijk argument in haar uiting belemmerd.

Kortelijk toont Dr Kuyper dan aan, hoe de zedelijke wereldorde bij Pierson haar realiteit verliest.

Is toch het bestaan van andere subjecten niet te constateeren, is althans de verbinding en gemeenschap tusschen deze subjecten onderling problematiek, en dus het bestaan eener zedelijke wereld buiten mijn bewustzijn hypothetisch, dan kan er van orde geen sprake zijn, waar de te ordenen elementen ontbreken.

Toch ziet Dr Kuyper in de door Pierson voorgestelde meening geen onpervlankige repetitie van Fichte's pantheistisch idealisme. Het verschil tus-

soo misplaatst. Gods liefde is nooit misplaatst. Zij zoekt uwe zaligheid; en méér, zij zoekt lof en eer voor u, straks uit den mond van Christus. En daartoe geeft zij u deze beproeving, opdat gij er u schatten uit vergaderen zoudt in de hemelen.

Zie het nu eens zóó in. En ga dan de liefde-Gods in uw kruis eens erkennen. Dan zal er ook gebod komen, of de Heere Zijn kostelijk doel met uwen beproevingsweg moge bereiken. Laat uwe ziele heilig werkzaam zijn. Spanne zich uw geloof om in levende uitingen dien God, die u staat, als een kind zijn vader te blijven vasthouden. Woekeer met uw kruis, opdat de beproeving uws geloofs, die veel kostelijker is dan van het goud, bevonden worde te zijn tot lof en eer en heerlijkheid in de openbaring van Jezus Christus.

U.

v. A.

KERKELIJK LEVEN.

Merkwaardige lofspraak.

De Universiteitsdag te Leeuwarden heeft ook buiten onzen kring de aandacht getrokken.

In „De Hervorming“ heeft (Dr H. T.) de Graaf den moed deze merkwaardige lofspraak op onze Universiteit te houden:

De vorige week hebben te Leeuwarden de antirevolutionairen vergaderd. In een van de bijeenkomsten aan de vrije Universiteit gewijd, kwam de toekomst van die instelling ter sprake. Enkele leiders lieten zich hooren, maar geen van hen maakte belangrijker opmerkingen, dan de heer Colijn, de nieuwe leider, die een zwaar hoofd bleek te hebben in de toekomst der Vrije, indien niet de tegenwoordige opzet veranderde. Wij hebben ons verlijdt over deze opmerkingen. Niet omdat wij de Vrije rearne zagen verdwijnen, integendeel. Zij vereenvoudigt voorhands — zij het ietwat verwrongen — een beginsel, dat in de monopolistische staatsboogscholen veeleer weinig tot zijn recht komt, het beginsel der werkelijke universiteit.

Dr De Graaf bespreekt dan vervolgens het plan-Colijn, dat hij zeer toezicht, maar dan hij o.i. ongemerkt aan ingrijpende veranderingen onderwerpt.

Doch dit doet thans niets ter zake. Hoofdzak is voor het oogenblik zijn erkenning, dat onze Universiteit, gelijk zij heden bestaat, reeds het beginsel der werkelijke universiteit vertegenwoordigt, veel meer dan de Openbare Universiteiten.

Hij voegt er aan toe: ietwat verwrongen. Van zijn standpunt kan hij kwalijk anders oordeelen. Daarover zullen we niet twisten.

We zijn dankbaar voor zijn rondborstige verklaring, dat onze mannen toch in beginsel de ware universiteits-idee hebben gegrepen.

In dit opzicht zijn wij er toch op vooruit gegaan. Of liever niet wij, maar onze tegenstanders.

Want van onzen kant is er meer dan eens op gewozen, dat de Openbare Universiteiten hoe langer hoe meer in vakscholen onttaarden.

De oprichting van de Amersfoortsche School voor Wijsbegeerte legde daarvan een welsprekend getuigenis af.

Gestound als zij werd door mannen van goeden naam, reikte zij aan de Openbare Universiteiten een testamentum paupertatis, een acte van armoede uit.

Maar nu krijgen wij niet slechts indirect, maar ook direct gelijk.

Het ligt niet in onze bedoeling deze lofspraak van Dr De Graaf te exploiteeren.

Dat levert gevaar naar beide kanten op.

Maar dat wij hierop even attendeerden kan ons niet kwalijk genomen.

schien beiden moet gezocht worden in den ethischen doop, dien Pierson dit idealisme deed ondergaan. En de imposante houding van Pierson's artikel verklaart Dr Kuyper dan ook uit dit nieuw bouwen op de ethica als grondslag. Dit maakt zijn pogen bij uitnemendheid gewichtig.

Het geweten, de geestelijke persoonlijkheid, de zedelijke wereld stouwtweg als basis der wijsbegeerte poneeren, is een daad van moed, die, grijpt hij de consciëntien der denkende menschheid aan, rijk kan zijn in gevolgen.

Maar dan plaatste de auteur dit kostelijk beginsel ook op eigen voetstuk, hulle het in een eigen gewaad, toone het in zijn eigen lichtsfier en doe het spreken in zijn eigen taal. Wel het beginsel, maar niet zijne heerlijkheid, kroegen wij thans te aanschouwen. Door het betoog, dat ter inwikkeling strekte, werd ons die heerlijkheid bedekt.

Daaruit los gewikkeld zal het beginsel zelf Dr P. vrijwaren tegen de bedenkelijke plooiën, die thans zijn uiteenzetting misvormen. Absoluut als beginsel aangenomen, zal de zedelijke wereldorde hem het zedelijk bewustzijn in volle klaarheid teruggeven, den weg naar de Bron van alle zedelijke kracht opdringen, en de realiteit van het objectieve teruggeven, dat hem thans een min juiste physiologie ontnam.

Ten slotte verklaart Dr Kuyper nog, dat hij de geleverde kritiek niet terughield, wijl het hem onbetamelijk scheen, dat van orthodoxe zijde een omvattende beoordeeling zou uitdrijven. Ook mee het feit, dat in zijn „Fata Morgana“ bestreden werd, wat hier een zoo talentvol pleitbezorger vond, lokte hem tot aandachtige bestudeering van Pierson's Gidsartikel uit. Dr Land kon er teveas uit zien, hoe de door hem als „reactie“ verfoeide orthodoxie een stuk als van Dr Pierson beoordeelde, en voor den auteur zelf bedoelde Dr Kuyper met deze studie een amende honorable voor het onbillijk woord hem in de „Kerkvisitatie te Utrecht“ ten opzichte van Dr Pierson ontvallen.

= Gerefor

Weer zij
Het dra
blad“.

Wie er
wel vermoc
hedendaags
mannenrech
rechten oo
Neen, he
fornieerde
Het inle

Tot
het, cort
leven en
zien te
Gerefor
te v
worden
al in
Er ge
Mannen
voorziet
Imme
in 't v
gadering
de her
viadt b
ontwik
vereenig
wikkeles
't alge

In d
eenig
om de
omwer
meete
hure l
straks
de kin
mèt h
leiding
wichtige
Mannen
gancie

Het wa
vereenig
Men zie
den kerke

Daarin l
de leiding
Maar it
Het verl
zoo veel s

Dit kon
Eindred
die als r
Coulander
noemd: d
en Honig,
Rotterdam

In dit c
bos en
aan het
„Vragenb
(Als die l
altijd goe
Gelijk a
leven die
ingenome

U

U

Eerst
dingen l
gebouwe
en Hoek
heidsper
onder e
spraken

't is niet
met zoo
den nap

Op dit
der stad
sche Sch

een gede
staat de
noch in
geen sle
het kerl

nog ont
voor kon
omstand
een niet
kerk. Vi

de ouds

Prof.
de praci
legen it

genoem
nis van
het Hor

Ook
datum.

ik op d
overzijs
teri Ten

gedeelte
ninklijke
het, kla